

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Karly Cháberové a soudců Štěpána Výborného a Jana Kratochvíla ve věci

žalobce: **B.A.R. - REPTOFILIA, s.r.o.**, IČ: 256 98 109
sídlem Mečíková 2892, Praha 10
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Sokolem
sídlem Sokolská 60, Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 65, Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2017, č. j. 2267/500/16, 51770/ENV/16

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. H.

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru životního prostředí (dále jen „Magistrát“ či „správní orgán I. stupně“), ze dne 16. 6. 2016, č. j. MHMP 1062182/2016/OCP-V-193/R-20/2015/Pp. Tímto rozhodnutím správní orgán I. stupně podle § 25 odst. 8 zákona č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obchodování s ohroženými druhy“), ve spojení s čl. 8 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. 12. 1996, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení č. 338/97“), neudělil žalobci výjimku ze zákazu obchodních činností, stanoveného v čl. 8 odst. 1 nařízení č. 338/97, požadovanou pro 55 exemplářů želv druhu želva paprscitá (*Astrochelys radiata*).
2. Z obsahu správního spisu zjistil soud následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. Žalobce je právnickou osobou, jejímž předmětem podnikání je mimo jiné obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy.
4. Dne 5. 10. 2005 byly žalobci policejním orgánem Celního ředitelství Praha při domovní prohlídce odňaty exempláře želvy paprscité; ty byly dále umístěny v Zoologické zahradě hl. m. Prahy. Žalobci byly navraceny dne 20. 12. 2011.
5. Usnesením Policie České republiky, Obvodního ředitelství Praha I, služby kriminální policie a vyšetřování ze dne 5. 10. 2005, ČTS: ORI-2720/9.OOK-6-2005, bylo proti jednateli žalobce zahájeno trestní stíhání pro trestný čin neoprávněného nakládání s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami dle § 181f trestního zákona. Následně bylo usnesením Policie České republiky, Správy střeadočeského kraje, služby kriminální policie a vyšetřování ze dne 20. 4. 2007, ČTS: PSC-2428/OHK-2005, proti oběma jednatelům žalobce zahájeno další trestní stíhání, a to pro shodný trestný čin, kterého se měli dopustit mimo jiné tím, že přechovávali 66 jedinců želvy paprscité, aniž by k těmto živočichům měli registrační listy tak, jak je uloženo v § 23 zákona o obchodování s ohroženými druhy, a aniž by byli schopni u těchto exemplářů prokázat jejich původ ve smyslu § 24 téhož zákona.
6. V případě prvního trestního stíhání byl jednatel žalobce pravomocně zproštěn obžaloby, v druhém případě bylo trestní stíhání zastaveno.
7. Dne 25. 4. 2012 podal žalobce žádost o vydání výjimky ze zákazu obchodních činností pro 55 exemplářů želvy paprscité, včetně potvrzení pro komerční použití, podle čl. 8 odst. 3 písm. a) a d) nařízení č. 338/97. Jednalo se konkrétně o 48 exemplářů z vlastního odchovu v letech 1999 - 2002 a o exempláře z odchovu jiných chovatelů - 2 exempláře z odchovu pana ZP a 5 exemplářů z odchovu Ing. ZM.
8. Na základě § 27 odst. 2 písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy vydala Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „Agentura“) jako příslušný vědecký orgán k dotčené žádosti 3 nesouhlasná stanoviska ze dne 1. 8. 2012, kdy poukázala na nutnost doložit informace o původu všech rodičovských exemplářů, které se podílely na reprodukci (nejlépe včetně dokladů a dokumentace o odchovech), jako podmínky pro splnění čl. 54 nařízení Komise (ES) č. 865/2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97 (dále jen „nařízení č. 865/2006“).

9. Následně Magistrát vyzval žalobce k doplnění žádosti, správní řízení přerušil a poté rozhodnutím ze dne 29. 3. 2013 podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu řízení o žádosti zastavil, neboť žalobce neodstranil nedostatky žádosti (informace o původu všech rodičovských exemplářů).
10. Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 9. 2013, č. j. 1086/500/13, 33672/ENV/13, bylo toto rozhodnutí Magistrátu zrušeno a věc mu byla vrácena k novému projednání a rozhodnutí. Magistrát totiž ve vztahu k žalobci podrobněji nerozvedl, jakými doklady by mohl žalobce doložit původ rodičovských exemplářů, které tvořily chovné hejno.
11. V dalším řízení Magistrát, i na základě sdělení Agentury, vyzval opakovaně dne 5. 12. 2013, 23. 6. 2014 a 30. 9. 2014 žalobce k doložení takových skutečností, které by nasvědčovaly zákonnému získání rodičovských exemplářů v době jejich nabytí příkladmo uvedenými dokumenty (kopie registračních listů rodičů, odchytová povolení, kupní doklady, publikované záznamy nebo fotografická dokumentace).
12. V podání ze dne 2. 6. 2014 žalobce sdělil, že chovná skupina čítala 5 exemplářů a ke třem z nich údajně dohledal registrační listy, které však nepředložil. V dalších podáních žalobce uvedl, že dle jeho mínění prokázal, že exempláře, pro které žádá výjimku, jsou skutečně „z odchovu z legálně držných rodičovských exemplářů, kdy účastník měl vytvořenou plodnou skupinu“, přičemž všechny relevantní doklady k rodičovským exemplářům, které má k dispozici, již předložil a jinými nedisponuje.
13. V následně podaných stanoviscích Agentura konstatovala, že nejsou doloženy informace o původu všech rodičovských exemplářů, které se podílely na reprodukci (včetně dokladů – minimálně registrační listy, doklady o koupi, dokumentace o odchovech, případně další podklady). Současně Agentura uvedla, že v daných letech (1999 - 2002) nebyl druh *Astrochelys radiata* běžně odchovávaným druhem, a proto je nutné znát původ rodičů (jak probíhal jejich odchov), tak chovné podmínky zázemí, kde probíhal odchov mláďat určených k výjimkám. Při neznalosti původu rodičovské skupiny stále chybí část nutných informací ke splnění definice exempláře narozeného a odchovaného v zajetí dané čl. 54 nařízení č. 865/2006.
14. Shora citovaným rozhodnutím ze dne 16. 6. 2016 Magistrát neudělil žalobci výjimku ze zákazu obchodních činností vyžádanou pro předmětné exempláře, neboť nebyl ubezpečen o splnění kritérií daných nařízením č. 865/2006. Dle Magistrátu žalobce neprokázal původ předmětných exemplářů, neboť i přes opakované výzvy nedoložil dostatečné podklady k původu rodičovských exemplářů (vyjma jednoho exempláře). Magistrát konstatoval, že ve svém archivu nenalezl registrační listy k exemplářům, které dle žalobce byly řádně odhlášeny, kdy navíc s ohledem na § 35 odst. 4 zákona o obchodování s ohroženými druhy se u něj ani tyto listy nacházet nemusely. Pouhé doložení čísel registračních listů pak nemůže bez dalšího prokázat splnění podmínek pro udělení výjimky z obchodních činností dle čl. 8 odst. 3 písm. d) nařízení č. 338/97. Nemožnost předložení těchto registračních listů jde plně k tíži žalobce. Magistrát uzavřel, že v těchto řízeních tíží důkazní břemeno především žadatele o udělení výjimky, přičemž v dané věci žalobce toto důkazní břemeno neunesl.
15. K odvolání žalobce žalovaný nyní napadeným rozhodnutím rozhodnutí Magistrátu potvrdil. V odůvodnění konstatoval, že z čl. 50 odst. 2 nařízení č. 865/2006 vyplývá, že důkazní břemeno leží na žadateli. Dále uvedl, že pokud žalobce požaduje udělení výjimky na základě čl. 8 odst. 3 písm. a) nařízení č. 338/97, pak tuto podmínku nesplňuje žádný z

předmětných exemplářů, protože uvedené exempláře se narodily nejdříve v r. 1999, zjevně se tak jedná o exempláře získané v ČR po přistoupení k Úmluvě o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen „Úmluva CITES“) a v době, kdy uvedený druh již byl zařazen do přílohy CITES I a přílohy A nařízení Rady (ES) č. 338/97. K možnosti udělení výjimky z čl. 8 odst. 1 upravené v čl. 8 odst. 3 písm. d) nařízení Rady č. 338/97 by mohlo být přistoupeno pouze tehdy, jestliže by žadatel ubezpečil výkonný orgán, který konzultoval příslušný vědecký orgán, že byly splněny podmínky podle čl. 48 nařízení č. 865/2006, a že dané exempláře se narodily a byly odchovány v zajetí nebo byly uměle vypěstovány v souladu s čl. 54, 55 a 56 tohoto nařízení. Magistrát tedy nepochybil, když na základě předložených registračních listů předmětných exemplářů a označení možných exemplářů jako rodičů a doložení jejich neúplných registračních listů, vlastního prověřování skutečností, provedených svědeckých výpovědí a na základě stanovisek Agentury, neshledal splnění předpokladů pro udělení výjimky. Prokázání legálního odchovu exemplářů na základě provedené registrace, respektive jen na základě údajů vyznačených na registračních listech, není dostatečné, protože registrační list není úředním potvrzením o zákonném původu registrovaného exempláře, jak výslovně uvádí § 23 odst. 3 zákona o obchodování s ohroženými druhy. Proto ani uvedení rodičovských exemplářů v registračních listech nemůže prokázat věrohodně jejich původ.

16. K jednotlivým odvolacím námitkám žalovaný předně uvedl, že stanovisko Agentury je významným podkladem pro rozhodnutí, avšak samo o sobě nezakládá povinnost ho bezvýhradně „pouze převzít“ a „řídit“ se jím. Skutečnost, že se správní orgán I. stupně ztotožnil se závěrem učiněným Agenturou o nesplnění podmínek pro udělení výjimky, zejména pro nedoložení zásadních informací o založení chovného stáda, nelze považovat za „pouhé“ formální upřednostnění názoru Agentury. Dále zdůraznil, že v daném případě se posuzují kritéria pro udělení výjimky ze zákazu obchodních činností, tj. splnění podmínek zejména dle čl. 54 nařízení č. 865/2006, nikoli otázky vývozu exemplářů podle příloh Úmluvy CITES. Bylo přitom na žalobci, aby v tomto správním řízení prokázal splnění všech podmínek pro udělení výjimky týkající se jednotlivých exemplářů, což však neučinil.
17. K další námitce dodal, že opakované zajištění stanoviska Agentury bylo potřebné a žádoucí i v zájmu žalobce. Zdůraznil, že registrační listy nejsou dokladem prokazujícím původ exempláře, ale poskytují využitelné informace o exemplářích, jejich nabytí a změnách. Není-li však žadatel schopen doložit kompletní informace o složení chovného stáda, resp. o původu rodičovských exemplářů z kontrolovaného prostředí či odjinud, a také doplnit, co se s nimi stalo, pak nelze považovat za prokázané, že předmětná mláďata naplňují definici „narozené a odchované v zajetí“, a tedy ani nelze očekávat udělení výjimky. Nadto při registraci se nedokazují, ani nedokazovaly skutečnosti spojené se zákonností původu exempláře. A pokud se žalobce domnívá, že Magistrát či žalovaný měli dohledat originály registračních listů rodičovských exemplářů, pak takové databáze tyto orgány nevedly. Dovolává-li se žalobce výsledku trestního řízení o legálním držení želv daného druhu, jedná se o námitku bez vlivu na toto řízení. Dodal, že ani svědecké výpovědi nerozšiřují fakta o původu rodičovských exemplářů.

II. Obsah žaloby

18. Žalobce namítá, že žádný právní předpis nestanoví a Magistrát ani žalovaný v rámci řízení o žádosti nebyly sto jednoznačně formulovat, jaké důkazy měl žalobce dodat, aby jimi

ubezpečil příslušný výkonný orgán, že byly splněny podmínky čl. 48 nařízení č. 338/97. Neučinila to ani Agentura, která jakožto vědecký orgán zaujala k žádosti žalobce negativní stanovisko. Žalobce se v tomto žalobním bodě dovolává rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 A 86/2001. Navíc žalobci bylo v průběhu shora uvedených trestních řízení odňato vše, co se jakýmkoli způsobem dotýkalo jeho obchodní činnosti, včetně celého archivu, veškerých dokumentů, registračních listů, dokladů, smluv či záznamů a nyní již není možné archiv obnovit.

19. Žalobce dále uvádí, že byť je nesporné, že registrační list není dokladem původu, je vydáný Magistrátem. V řízení o vydání registračního listu na odchovaného jedince tudíž musel Magistrát považovat odchov za legální. Navíc žalovaný nezohlednil skutečnost, že v trestním řízení bylo prokázáno, že žalobce (resp. jeho tehdejší jednatelé) drželi všechny želvy v souladu se zákonem. Tato nejasnost se pak odráží v celém odůvodnění rozhodnutí žalovaného, zejména neumožňuje žalobci učinit si beze zbytku představu o požadavcích žalovaného a takového rozhodnutí nemůže být považované za srozumitelné (viz rozsudek sp. zn. 7 A 86/2001).
20. Dále žalobce uvádí, že potomstvo exempláře dovezeného před účinností Úmluvy CITES nemůže být diskvalifikováno proto, že není možné doložit, jak se jeho rodič ocitl na území České republiky, tedy zda se zde narodil nebo byl dovezen. V době nabytí rodičovského exempláře tehdy účinné předpisy takové důkazy o původu nepožadovaly, chovatelé tedy neměli důvod si je opatřovat či uchovávat. Aprobováním postupu žalovaného a Magistrátu by byla z obchodování vyřazena téměř celá generace potomků exemplářů dovezených před účinností Úmluvy CITES, která by tak nemohla být použita k podpoře chovu daného druhu v zajetí. Takový postup by byl zcela v rozporu s účelem Úmluvy CITES. Navíc se de facto jedná o nepřípustnou retroaktivitu a porušení principu právní jistoty, zejména v situaci, kdy v minulosti žalobci byly vydávány výjimky ze zákazu obchodní činnosti, aniž by musel prokazovat původ rodičovských exemplářů chovného stáda.
21. Žalobce dále poukazuje na skutečnost, že Magistrát své rozhodnutí založil mimo jiné na tom, že národní vědecký orgán CITES, tedy Agentura, vydal k žádosti účastníka řízení o vydání výjimky ze zákazu obchodní činnosti negativní stanovisko. Součinnost Agentury a Magistrátu je však v současné době předmětem řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 13 C 238/2010, kdy bylo zjištěno, že Magistrát nevydával po dobu i několika let rozhodnutí o žádostech žalobce právě s ohledem na probíhající trestní řízení. Na první pohled se tak nabízí, že Agentura při vydávání svých negativních stanovisek není objektivní.

III. Vyjádření žalovaného

22. Žalovaný ve svém vyjádření v plném rozsahu odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a rozhodnutí Magistrátu. Dodal, že pro řízení o výjimce ze zákazu obchodních činností není podstatný výsledek trestního řízení, byť v něm mohly figurovat předmětné exempláře. Dále uvádí, že neprokázání naplnění definice „exempláře narozeného a odchovaného v zajetí“ je zcela konkrétně a obsáhle popsáno v napadených rozhodnutích. Pro účely vydání výjimky z obchodních činností musí být výkonný orgán skutečně ubezpečen, že povoluje obchod s exempláři, které pro svůj širší původ nestimulují celosvětově poměrně rozšířené a pro přežití exemplářů ve volné přírodě fatální nelegální nakládání s druhem CITES. Žalobce měl v řízení dostatečný prostor k tomu, aby předložil dokumenty dokazující složení chovného stáda, resp. původ rodičovských exemplářů z

kontrolovaného prostředí či odjinud, aby bylo možné přisvědčit naplnění definice „mláďat narozených a odchovaných v zajetí“. Žalobce tyto skutečnosti dokládal zejména registračními listy, které ovšem přímo na základě ustanovení § 23 odst. 3 zákona o obchodování s ohroženými druhy nemohou potvrzovat zákonný původ registrovaného exempláře; další hodnověrné podklady (např. chybějící registrační listy rodičovských exemplářů, doklady o koupi, odchytová povolení, vývozní či dovozní povolení, podrobnou dokumentaci o odchovech apod.) nedoložil a původ rodičovských exemplářů tak zůstal neprokázán.

23. Žalovaný uvádí, že podmínky pro odchov dalších generací v zajetí jsou benevolentnější, jak vyplývá např. z čl. 54 odst. 4 nařízení č. 865/2006, ale u první generace (F) je třeba nade vše pochybnost prověřit původ chovného stáda. Předmětné exempláře často nemají v registračních listech uvedeny žádné rodičovské exempláře, nebo u nich nelze prokázat původ. V takové situaci je výkonný orgán skutečně na pochybách a z důvodu zásady předběžné opatrnosti pevně zakotvené v předpisech upravujících problematiku CITES je třeba výjimku ve smyslu čl. 8 odst. 3 písm. d) nařízení Rady (ES) č. 338/97 vyloučit. Nejedná se o nepřípustnou retroaktivitu, protože na komerční výjimku z činností zakázaných a regulovaných není právní nárok a z pohledu ochrany druhu jí nelze přisuzovat takovou „zásadní“ důležitost, jak popisuje žalobce. Nadto povinnost prokázat původ (i rodičovských exemplářů) nastoupila již v roce 1992, proto o retroaktivitě evropských předpisů nelze hovořit.
24. Stanoviska Agentury použita v řízení o žádosti žalobce pak jsou náležitě odůvodněná a přezkoumatelná. Žalovaný tak nechápe, v čem žalobce spatřuje jejich neobjektivitu.
25. Žalovaný uzavírá, že správní orgány v obou rozhodnutích přezkoumatelně a srozumitelně popsaly, z jakého důvodu nebylo možné předmětnou výjimku pro obchodní činnosti vydat. Žalovaný na takových právních závěrech trvá a má za to, že předmětný postup je správný a zákonný. Proto nelze poukazovat na jiná řízení s jiným předmětem či na případné odchylky v hodnocení kritérií pro vydání výjimky stanovených evropskými i vnitrostátními předpisy výkonnými orgány CITES.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

26. Soud dle § 75 s. ř. s. přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba je nedůvodná. Soud o věci rozhodl bez nařízení ústního jednání postupem podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť účastníci takový postup soudu akceptovali.
27. Podle § 25 odst. 8 zákona o obchodování s ohroženými druhy krajské úřady zajišťují výkon činností dalšího výkonného orgánu podle práva Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů a tohoto zákona tím, že udělují výjimky ze zákazu obchodních činností s exempláři, včetně současného potvrzení o povolení k přemístění exempláře podle § 15a odst. 3, a mimo případy, kdy výjimku vydává ministerstvo v rámci řízení o jiných dokladech podle § 3 odst. 3 a § 15b. Dále zajišťují registraci exemplářů podle § 23 a zjišťují skutečnosti týkající se regulace obchodních činností podle práva Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů. Krajské úřady vedou evidenci žadatelů o výjimku ze zákazu obchodních činností a vydávají potvrzené kopie dokladu CITES podle § 24 odst. 5.

28. Podle § 24 odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy kdo drží, chová, pěstuje, přepravuje, veřejně vystavuje, prodává, vyměňuje, nabízí za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovává exemplář, jiného jedince, výrobek z kytovců, výrobek z tuleně nebo regulovanou kožešinu, je povinen na výzvu inspekce nebo celního úřadu prokázat jejich původ. Bez tohoto prokázání původu je zakázáno exemplář, jiného jedince, výrobek z kytovce, výrobek z tuleně nebo regulovanou kožešinu držet, chovat, pěstovat, přepravovat, veřejně vystavovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovávat.
29. Podle § 24 odst. 3 zákona o obchodování s ohroženými druhy koupě, prodej, darování, směna nebo jiný převod vlastnictví (dále jen „převod“), zapůjčení nebo pronájem exempláře, jiného jedince, výrobku z kytovců, výrobku z tuleně a regulované kožešiny jsou možné jen s písemným dokladem původního vlastníka nebo dlouhodobého držitele nebo držitele, jako například stvrzenkou nebo fakturou prodejce, nájemní smlouvou, smlouvou o půjčce, směnnou smlouvou, darovací smlouvou, které mají listinnou podobu a na nichž je uvedena identifikace původního držitele, datum, podpis, značení a podrobnosti o původu těchto exemplářů, jiných jedinců, výrobků či kožešin. Původ se prokazuje údaji a dokumenty osvědčujícími nabytí exempláře podle požadavků nařízení v oblasti obchodování s ohroženými druhy a tohoto zákona, zejména uvedením, kdy a kde byl exemplář odebrán z přírody, nebo zda, kdy a kde se narodil v zajetí nebo byl uměle vypěstován, nebo kdy, z kterého státu a na základě jakých dokladů CITES byl exemplář dovezen.
30. Podle čl. 8 odst. 1 Nařízení č. 338/97 nákup, nabízení ke koupi, nabývání pro obchodní účely, veřejné vystavování pro obchodní účely, využívání pro obchodní zisk a prodej, držení za účelem prodeje, nabízení k prodeji nebo převážení za účelem prodeje exemplářů druhů zařazených do přílohy A je zakázáno.
31. Podle čl. 8 odst. 3 písm. d) Nařízení č. 338/97 v souladu s požadavky jiných právních předpisů Společenství o ochraně volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin může být ze zákazů uvedených v odstavci 1 udělena případ od případu výjimka ve formě příslušného potvrzení vydaného výkonným orgánem členského státu, ve kterém se exempláře nacházejí, pokud se jedná o exempláře živočišných druhů narozené a odchované v zajetí nebo uměle vypěstované exempláře rostlinných druhů, případně pokud jde o části nebo odvozeniny takových exemplářů.
32. Podle čl. 59 odst. 2 Nařízení č. 865/2006 výjimka pro exempláře podle čl. 8 odst. 3 písm. d) nařízení (ES) č. 338/97 je udělena pouze tehdy, jestliže žadatel ubezpečil příslušný výkonný orgán, který konzultoval příslušný vědecký orgán, že byly splněny podmínky podle článku 48 tohoto nařízení, a že dané exempláře se narodily a byly odchovány v zajetí nebo byly uměle vypěstovány v souladu s články 54, 55 a 56 tohoto nařízení.
33. Podle čl. 48 odst. 1 písm. c) Nařízení č. 865/2006 potvrzení pro účely čl. 8 odst. 3 nařízení (ES) č. 338/97 obsahuje prohlášení, že exempláře druhů zahrnutých v příloze A uvedeného nařízení jsou osvobozeny od jednoho nebo více zákazů stanovených v čl. 8 odst. 1 uvedeného nařízení z důvodu, že jsou živočichy narozenými a odchovanými v zajetí nebo jsou částmi nebo jsou odvozeny z takových živočichů.
34. Podle čl. 54 Nařízení č. 865/2006 exemplář živočišného druhu je možné považovat za exemplář narozený a odchovaný v zajetí pouze tehdy, jestliže je příslušný výkonný orgán

po konzultaci s příslušným vědeckým orgánem členského státu ubezpečen, že je splněno některé z těchto kritérií:

1. exemplář je potomstvem nebo je odvozen z potomstva narozeného nebo jinak vyprodukovaného v kontrolovaném prostředí za některých z těchto okolností:

- a) z rodičů, kteří kopulovali nebo jejich gamety byly jinak přeneseny v kontrolovaném prostředí, jestliže se jedná o pohlavní rozmnožování;
- b) z rodičů, kteří se nacházeli v kontrolovaném prostředí, když započal vývoj potomstva, jestliže se jedná o nepohlavní rozmnožování;

2. chovné stádo (hejno) bylo získáno v souladu se zákonnými ustanoveními platnými v době získání a způsobem, který nebyl na újmu přežití příslušného druhu ve volné přírodě;

3. chovné stádo (hejno) je udržováno bez doplňování exemplářů z volné přírody, s výjimkou příležitostného doplňování živočichy, vejci nebo gametami, v souladu s platnými zákonnými ustanoveními a způsobem, který není na újmu přežití příslušného druhu ve volné přírodě, pouze pro tyto jeden nebo více z těchto účelů:

- a) pro zabránění nebo zmírnění škodlivého vlivu příbuzenské plemenitby, přičemž objem takového doplňování je dán potřebou nového genetického materiálu;
- b) k použití zabavených živočichů v souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení (ES) č. 338/97;
- c) výjimečně k použití jako chovné stádo (hejno);

4. chovné stádo (hejno) samo v kontrolovaném prostředí vyprodukovalo potomstvo druhé nebo další generace (F2, F3 atd.) nebo je spravováno způsobem, který se prokázal jako schopný spolehlivě produkovat potomstvo druhé generace v kontrolovaném prostředí.

35. Soud předně uvádí, že Příloha A Nařízení č. 338/97 obsahuje seznam, který zahrnuje druhy ohrožené vyhoubením, které jsou nebo mohou být obchodem nepříznivě ovlivňovány. K zajištění ochrany těchto druhů čl. 8 odst. 1 Nařízení č. 338/97 zakázal na území Evropské unie nákup, nabízení ke koupi, nabývání pro obchodní účely, veřejné vystavování pro obchodní účely, využívání pro obchodní zisk a prodej, držení za účelem prodeje, nabízení k prodeji nebo převážení za účelem prodeje exemplářů. Je proto záhodno, aby obchod s exempláři těchto druhů byl předmětem zvlášť přísných pravidel tak, aby nebylo ohrožováno jejich přežití. Z tohoto důvodu byla nastavena kritéria, kdy obchod s těmito druhy může být povolován jen za výjimečných okolností. Právní úprava tedy vychází ze zásady, že úplný zákaz činností uvedených v čl. 8 odst. 1 Nařízení č. 338/97 u exemplářů zapsaných v příloze A lze jen ve výjimečných případech překonat udělením výjimky z tohoto zákazu, a to za splnění předem stanovených podmínek. Jelikož se však jedná o výjimky z obecného zákazu, je třeba ustanovení o výjimkách vykládat restriktivně.

36. V posuzované věci se jedná o exempláře želvy druhu *Astrochelys radiata* (tedy druhu, jenž je uveden v příloze A Nařízení č. 338/97), přičemž z obsahu správního spisu vyplývá, že předmětné exempláře byly narozeny a odchovány v zajetí. Aby však bylo možno na předmětné exempláře pohlížet jako na exempláře narozené a odchované v zajetí ve smyslu čl. 8 odst. 3 písm. d) Nařízení č. 338/97 a mohla tak být udělena výjimka z obchodních činností, muselo by být u nich prokázáno, že chovné stádo (hejno) bylo založeno v souladu se zákonnými ustanoveními platnými v době získání. Platí přitom, že udělení výjimky

podle ustanovení § 8 odst. 3 Nařízení č. 338/97 se poskytuje případ od případu a vždy je nezbytné přihlížet k ochraně a významu Úmluvy CITES i dotčených nařízení a zákonů.

37. Aby v dané věci mohl žalobce uspět se svou žádostí o výjimku, muselo by být jednoznačně prokázáno, že byly splněny všechny podmínky čl. 54 Nařízení č. 338/97 (viz též čl. 59 odst. 2 citovaného nařízení), v daném případě především podmínky čl. 54 odst. 2. Tato podmínka v sobě zahrnuje dvě části, které musejí být splněny současně: „chovné stádo (hejno) bylo založeno v souladu se zákonnými ustanoveními platnými v době získání“ a „způsobem, který nebyl na újmu přežití příslušného druhu ve volné přírodě.“ Není-li prokázána žadatelem byť jen jedna z uvedených částí, nelze mít uvedenou podmínku za prokázanou (nemůže být učiněn závěr, že výkonný orgán byl ubezpečen) a žádost musí být zamítnuta. Proto bylo v dané věci zásadní prokázání původu rodičů předmětných exemplářů tak, aby mohly správní orgány ověřit, zda chovné hejno bylo založeno v souladu se zákonnými ustanoveními. Pokud by tomu tak nebylo, pak by ani pro předmětné exempláře nebylo možno udělit požadovanou výjimku.
38. Zároveň je pro posouzení dané věci stěžejní, že to byl žalobce, kdo měl po celou dobu trvání správního řízení podle § 24 odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy povinnost původ těchto exemplářů prokázat. Touto právní úpravou se Nejvyšší správní soud zabýval již ve svém rozsudku z 27. 9. 2007, čj. 8 As 62/2006-97, č. 1443/2008 Sb. NSS, v němž uvedl, že „[z]ákon pro tento ptačí druh proto stanoví vysokou míru ochrany a je i ve veřejném zájmu tuto ochranu zachovávat. Z tohoto důvodu je také umožněno orgánům ochrany přírody kontrolovat chov a dispozice se zvláště chráněnými živočichy a za tím účelem mimo jiné vést evidenci jedinců v přímé péči člověka. Je třeba znovu zdůraznit, že prvotním účelem této zákonné úpravy je poskytování ochrany živočichům, a jsou proto také stanoveny přísné požadavky na zařazení konkrétního jedince do evidence.“ V rozsudku ze dne 24. 7. 2013, č. j. 4 As 79/2013-43, pak Nejvyšší správní soud konstatoval, že tato úprava nepochybně představuje zákonné omezení práv vlastníků, na něž jsou kladeny zvýšené nároky ohledně evidence, označování a dokumentace jimi chovaných exemplářů chráněných živočichů. Takové omezení vlastnického práva a zásahy do něj jsou však odůvodněny důležitým veřejným zájmem na ochraně vyhynutím ohrožených druhů živočichů prostřednictvím omezení, respektive zákazu obchodu s těmito chráněnými živočichy, v jehož důsledku jsou decimovány populace chráněných živočichů v jejich přirozeném prostředí (často v rozvojových zemích).
39. Pokud se tedy právnická či fyzická osoba rozhodne věnovat se chovu zvláště chráněných druhů živočichů, natož pak obchodu s nimi, musí věnovat zvýšenou pozornost předpisům upravujícím na mezinárodní, evropské i národní úrovni jejich evidenci a kontrolu. Byť se tyto předpisy mohou zdát velmi přísné a formalistické, z výše uvedených důvodů (především nezbytnosti striktní ochrany ohrožených druhů živočichů) je nelze považovat za samoučelné či nepřiměřené z hlediska povinností, jež kladou na své adresáty.
40. V nyní posuzované věci přitom žalobce důkazní břemeno, které jej tížilo stran prokázání toho, že se jedná o exempláře živočišných druhů narozené a odchované v zajetí, resp. že rodičovské exempláře byly získány v souladu s tehdy platnými zákonnými ustanoveními způsobem, který nebyl na újmu přežití předmětného druhu ve volné přírodě, neunesl. Žalobce původ rodičovských exemplářů prokazoval pouze odkazem na jejich registrační listy, aniž by však předložil originál či kopii těchto registračních listů (s výjimkou jedné samice). Soud se tudíž ztotožňuje se žalovaným i správním orgánem I. stupně, že za této

situace nebyl původ rodičovských exemplářů prokázán, resp. nebyly splněny podmínky pro udělení požadované výjimky.

41. Soud předně vyzdvihuje, že původ exempláře nelze bez dalšího prokázat pouze registračním listem vydaným dle § 23 zákona o obchodování s ohroženými druhy. Povinnost registrace exempláře dle § 23 zákona o obchodování s ohroženými druhy a povinnost prokázat původ exempláře dle § 24 zákona o obchodování s ohroženými druhy jsou zcela odlišnými a na sobě nezávislými povinnostmi. Zde soud odkazuje také na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 4. 2013, č. j. 11 A 159/2011 – 53, dle něhož zákonný původ ve smyslu § 24 zákona o obchodování s ohroženými druhy nelze prokázat registračními listy, když způsob prokázání zákonného původu jednoznačně a srozumitelně upravuje § 54 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), z něhož je patrné, že zákonný původ lze prokázat nabývacím titulem, jímž registrační listy nepochybně nejsou. Zde ostatně nelze než odkázat na § 23 odst. 3 zákona o obchodování s ohroženými druhy, dle kterého je registrační list dokladem o registraci exempláře, avšak výslovně není úředním potvrzením o zákonném původu exempláře. Soud dodává, že konkrétní podobu dokladu o původu exemplářů upravuje § 16 vyhlášky č. 210/2010 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obchodování s ohroženými druhy, v němž jsou označeny konkrétní parametry, jež musí takový doklad obsahovat, aby byl jednoznačně prokázán původ daného exempláře.
42. Jakkoli by tedy ani předložením registračních listů rodičovských exemplářů nemusel žalobce jednoznačně prokázat původ rodičovských exemplářů, tak pokud v dané věci ani tyto registrační listy nepředložil, nýbrž pouze odkázal na jejich jednáčí čísla, nemohly správní orgány nade vší pochybnost shledat naplnění zákonných podmínek pro udělení výjimky ze zákazu obchodních činností. Soud musí přisvědčit správním orgánům též potud, že bylo pouze na žalobci, aby tyto registrační listy předložil, neboť správními orgány jimi nedisponovaly (resp. nemusely disponovat). Jak vyplývá z § 35 odst. 4 zákona o obchodování s ohroženými druhy, orgány, které vydávají výjimky ze zákazu obchodních činností podle § 15a a provádějí registraci exemplářů podle § 23, ukládají podle zvláštních právních předpisů kopie vydaných dokladů v listinné podobě nebo údaje z nich v elektronické podobě po dobu nejméně 5 let po úhynu, trvalém vývozu z České republiky nebo zániku exempláře. Po uplynutí dané doby tedy s registračními listy správní orgány nemusí disponovat, přičemž za této situace je pouze na žadateli, aby registrační listy v rámci prokázání původu exemplářů předložil.
43. Neobstojí ani poukaz žalobce na fakt, že v průběhu trestních řízení mu bylo odňato vše, co se jakýmkoli způsobem týkalo jeho obchodní činnosti, přičemž jeho archiv nebylo možno obnovit, neboť žalobce tíží důkazní břemeno ohledně prokázání splnění podmínek nutných pro udělení výjimky ze zákazu obchodní činnosti, takže tyto okolnosti čistě subjektivního charakteru nemohou mít vliv na právní hodnocení předmětné žádosti. Navíc soud podotýká, že žalobce v žalobě neuvedl konkrétní dokumenty, které mu takto bylo znemožněno předložit, pročez i proto tento jeho argument neobstojí.
44. Za důvodnou soud nepovažuje ani námitku žalobce, že pokud Magistrát vydal registrační listy k dotčeným exemplářům, u nichž žalobce žádal výjimku, považoval jejich odchov za legální. Jak již bylo řečeno, registrační list nikterak nevypovídá o původu dotčených exemplářů, pročez jeho vydání samo o sobě nedokládá, že exemplář byl legálně odchován, natož aby dokládal splnění všech podmínek dle čl. 8 odst. 3 Nařízení 338/97. Z tohoto

důvodu ostatně správní orgány žalobce vyzývaly k předložení dalších důkazů, jimiž by prokázal původ rodičovských exemplářů, resp. legální původ exemplářů, u nichž žádal o udělení výjimky z obchodní činnosti, avšak žalobce žádné další relevantní důkazy nepředložil. Proto správním orgánům nezbylo jinak než žádost žalobce zamítnout a soud i přes skutečnost, že samotné exempláře, jichž se měla výjimka týkat, registračními listy disponovaly, neshledal vydaná rozhodnutí nezákonnými či nesrozumitelnými.

45. Soud neshledal důvodnou ani námitku žalobce, že jej správní orgány dostatečně neinformovaly o tom, jaké důkazy měl dodat, aby jimi ubezpečil příslušný výkonný orgán, že byly splněny podmínky podle čl. 48 nařízení č. 338/97. Z obsahu správního spisu vyplývá, že správní orgán I. stupně žalobce opakovaně vyzval k doložení skutečností, jimiž prokáže zákonné získání rodičovských exemplářů, kdy jako možné důkazy označil mj. kopie registračních listů rodičů, odchytová povolení, kupní doklady, publikované záznamy nebo fotografickou dokumentaci (podobné důkazy označila za relevantní ve svých posudcích též Agentura). Dle soudu tedy správní orgány žalobci sdělily, kterými důkazy lze příkladmo původ rodičovských exemplářů prokázat, přičemž na žalobci bylo, aby takovéto konkrétní důkazy předložil. Pokud však tak žalobce neučinil a pouze odkázal na čísla registračních listů rodičovských exemplářů (aniž by tyto listy přímo předložil), neunesl své důkazní břemeno, jak již bylo řečeno, přičemž důvodem nebylo nedostatečné poučení ze strany správního orgánu I. stupně či Agentury. Soud v tomto ohledu neshledal relevantním ani poukaz žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 A 86/2001, neboť v nyní posuzované věci správní orgány dostatečně přesvědčivě uvedly, proč nepovažují žalobcem předložené důkazy za přesvědčivé k prokázání zákonného původu rodičovských exemplářů, čímž je dána zásadní odlišnost od žalobcem poukazovaného rozsudku.
46. Na posouzení žádosti žalobce nemohla mít žádný vliv ani skutečnost, že v předmětných trestních řízeních s jednateli žalobce nebylo prokázáno, že by byl spáchán trestný čin, tedy že by žalobce (resp. jeho tehdejší jednatelé) drželi všechny želvy v rozporu se zákonem. Posouzení původu exemplářů a jejich rodičů ze strany orgánů činných v trestním řízení a ze strany správních orgánů v řízení o udělení výjimky ze zákazu obchodní činnosti se zásadně odlišuje, protože nelze jednotlivé závěry bez dalšího přejímat. Zatímco v těchto řízeních, jak již bylo řečeno, tíží žadatele důkazní břemeno stran prokázání všech rozhodných skutečností a pokud toto důkazní břemeno neunes, nemůže mu být výjimka udělena, v případě trestního řízení jej toto důkazní břemeno netíží a naopak v případě nejasností nemůže být shledán vinným ze spáchání trestného činu.
47. Jestliže žalobce namítá, že v době nabytí rodičovského exempláře tehdy účinné předpisy důkazy o původu nepožadovaly, tak ani v tomto mu soud nemůže dát za pravdu.
48. Soud předně zdůrazňuje, že pokud žalobce podal žádost o výjimku pro obchodní činnost, musel tak učinit v souladu s Nařízením č. 338/97, ve spojení s prováděcím Nařízením č. 865/2006, a to včetně splnění všech podmínek stanovených v těchto předpisech pro udělení výjimky. Navíc i před vstupem České republiky do Evropské Unie bylo možno tyto povinnosti z právních předpisů dovodit. Česká republika, resp. ČSFR přistoupila k Úmluvě CITES již v roce 1992 s platností od 18. 5. 1992. Povinnosti vyplývající z této úmluvy byly nejprve prováděny zákonem o ochraně přírody a krajiny, neboť samostatný předpis k realizaci Úmluvy vydán nebyl, přičemž § 5 odst. 6 citovaného zákona (ve znění do konce března 1997) stanovil, že vývoz a dovoz ohrožených rostlin a živočichů chráněných mezinárodními úmluvami, kterými je Česká a Slovenská Federativní

Republika vázána, povoluje orgán ochrany přírody. Ohledně prokazování původu se uplatnil § 54 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, který zakazoval bez prokázání původu živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv držet, nabízet k prodeji nebo ho zpracovávat. Uvedené ustanovení demonstrativně vyjmenovávalo způsob prokázání původu (povoleným dovozem, povoleným chovem a sběrem, pěstováním v kultuře apod.). Následně pak vstoupil v platnost zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně a doplnění zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, který od té doby podrobněji stanovil předmětné povinnosti. Ode dne vstupu České republiky do Evropské unie (tj. dnem 1. 5. 2004) se pak stalo na našem území Nařízení č. 338/97 přímo aplikovatelným. Z uvedeného přehledu vyplývá, že již od roku 1992 stanovily právní předpisy povinnost prokázat původ exemplářů živočichů, jejichž druh je ohrožen. Proto neobstojí námitka žalobce, že by nyní použitý výklad byl nepřipustně retroaktivní či by porušoval princip právní jistoty a legitimního očekávání.

49. Uvedený výklad, založený na nyní platných právních předpisech, pak dle soudu není ani v rozporu s principy, na nichž stojí Úmluva CITES, citovaná nařízení či zákon o obchodování s ohroženými druhy. Jejich základem je ochrana všech druhů ohrožených vyhubením, které jsou nebo mohou být obchodem nepříznivě ovlivňovány s tím, že je stanoven zákaz obchodních činností s těmito druhy; pouze za výjimečných okolností mohou být uděleny výjimky. Právě přísná regulace obchodu s těmito druhy může vést ke chtěnému cíli, tedy zamezení vyhubení těchto druhů živočichů, a stanovené zákazy jsou účinným nástrojem k zamezení rozšiřování obchodu s těmito živočichy. Není-li jasný původ bytí části chovného hejna a nelze-li vyloučit, že bylo založeno způsobem, který je na újmu přežití druhu ve volné přírodě, nelze připustit, aby pro potomky takového hejna byly udělovány výjimky, aby takováto zvířata mohla být předmětem obchodování.
50. Pokud žalobce konečně namítá, že Agentura při vydávání svých negativních stanovisek nebyla objektivní, připomíná soud, že kladné odborné stanovisko vydávané vědeckým orgánem (tj., Agenturou) ve smyslu zákona o obchodování s ohroženými druhy je podmínkou vyhovění žádosti o dovoz ohrožených druhů živočichů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2013 č. j. 6 As 80/2012 – 49). Soud tedy nikterak nemíní snižovat stěžejní a nezastupitelnou roli, jež toto stanovisko má v rámci řízení o žádosti o udělení výjimky ze zákazu obchodní činnosti. Soud však v nyní posuzované věci žádnou tvrzenou neobjektivitu Agentury neshledal, naopak dospěl k závěru, že Agenturou vyřčené závěry jsou plně v souladu s právními předpisy a skutkovými okolnostmi dané věci. Tato námitka žalobce je přitom formulována značně obecně (žalobce nikterak neuvádí, vyjma dříve vyřčeného, v čemž se měla tato neobjektivita projevit), pročez soud také pouze v obecné rovině konstatuje, že stanovisko Agentury neobjektivním neshledal.
51. Soud uzavírá, že žalobce i přes výzvy správních orgánů žádnými důkazy neprokázal původ chovného hejna, resp. nepředložil důkazy, které by dokládaly původ rodičovských exemplářů, a ani z žádných důkazů provedených správními orgány (např. ze svědeckých výpovědí) nebylo možno jejich původ dovodit. Proto soud shledal, že nesplnil podmínky pro udělení výjimky ze zákazu obchodní činnosti, přičemž s ohledem na výše uvedené uzavírá, že napadená rozhodnutí se nevyznačují nezákonností či nesrozumitelností, nýbrž odpovídají zákonné úpravě a principům, z nichž tato úprava vychází.

V. Závěr

52. Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl; jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.
53. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalované pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha, 24. června 2019

JUDr. Karla Cháberová v. r.
předsedkyně senátu